

บทที่ 2

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย เรื่องที่มีความสัมพันธ์ และเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนโดยทั่วไปและการสอนวิชาพลศึกษา อันได้แก่ ความหมายและความสำคัญของพฤติกรรมการสอน รูปแบบของการสอน ลักษณะและหลักการสอนที่ดี คุณลักษณะของครูที่เกี่ยวข้องกับการสอนและการประเมินพฤติกรรมการสอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายและความสำคัญของพฤติกรรมการสอน

พฤติกรรม หมายถึง การกระทำทุกอย่างที่เกิดขึ้นในสิ่งมีชีวิต ไม่ว่าจะรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว และไม่ว่าบุคคลอื่นจะสังเกตเห็นการกระทำที่เกิดขึ้นหรือไม่ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ 2526 : 112) และพฤติกรรมโดยทั่วไปจะมี 2 ลักษณะ ได้แก่

1. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นแล้วคนอื่นสามารถเห็นได้ วัดได้จากประสาทสัมผัสทั้งห้า
2. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นแล้วคนอื่นไม่สามารถเห็นได้ชัดเจนด้วยตนเอง มีลักษณะเป็นพฤติกรรมภายใน ได้แก่ ความรู้สึก การรับรู้ การจำ การคิด หรือการตัดสินใจ เป็นต้น

การสอน เป็นศิลปะแขนงหนึ่งซึ่งไม่สามารถอธิบายให้เห็นเด่นชัดได้ด้วยคำพูด เพราะการสอนเป็นเทคนิคซึ่งต้องอาศัยใจรักในการสอน ขณะเดียวกันการสอนก็เป็นศาสตร์เช่นกัน คือ จะต้องมีการคิดที่เป็นระเบียบ มีการเตรียมการสอนที่เป็นระบบ มีองค์ประกอบที่ดี อันเป็นคุณลักษณะของครูที่ดี (Davies 1978 : 4-5) อย่างไรก็ตาม คำว่าการสอนก็มีนักการศึกษาพยายามให้ความหมายไว้หลาย ๆ ลักษณะ เช่น

ละออ การุณยานิชและคณะ (2518 : 41) ให้ความหมายว่า "การสอน หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่กระทำหรือส่งเสริม หรือการอธิบายให้บุคคลได้เจริญงอกงามขึ้นมา โดยหมายถึงทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา และสามารถปรับตัวเองให้ชีวิตมีความสุขดังกล่าว"

กู๊ด (Good 1959 : 213) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการสอนใน Dictionary of Education เป็น 2 นัย คือ

1. การสอน หมายถึง การกระทำอันเป็นการสอน สั่งสอนนักเรียนตามสถานศึกษา โดยทั่ว ๆ ไป
2. การสอน หมายถึง การจัดสภาพการณ์ สถานการณ์ หรือกิจกรรมเพื่อช่วยให้นักเรียน หรือผู้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเกิดการเรียนรู้โดยง่าย

ฮอสฟอร์ด (Hosford 1973 : 43) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการสอนไว้ว่า "การสอน หมายถึง ความพยายามในการชักจูงผู้เรียนไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ โดยผ่านทางกระบวนการปะทะสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การสอนนั้นเป็นสิ่งที่ติดตัวคนมาโดยธรรมชาติและ เป็นส่วนหนึ่งของระบบการเรียนการสอน"

นอกจากนี้ ไวลส์ (Wiles 1975 : 10) ได้ให้ความหมายของการสอนไว้ 4 ลักษณะ ได้แก่

1. การสอน คือ การชี้แนะ หมายถึงการช่วยเหลือ แนะนำ จัดหาวัสดุและส่งเสริมให้คิดหาสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้เรียนอยากรู้อยากเห็น
2. การสอน คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ โดยที่ผู้สอนเป็นผู้รวบรวมความรู้ แล้วจัดความรู้ที่เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ตามความจริงที่ง่ายและน่าสนใจ เพื่อสะดวกแก่การที่ผู้เรียนจะได้เข้าใจและรับไว้ได้
3. การสอน คือ การที่ผู้สอนทำงานร่วมกับผู้เรียนเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ รู้จักคิด รู้จักทำด้วยตนเอง
4. การสอน คือ การแนะนำทางให้แก่ผู้เรียนโดยใช้อธิสอนแบบต่าง ๆ และกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเจริญงอกงามและพัฒนาการในทางที่พึงปรารถนา ตรงกับจุดประสงค์ของการศึกษา

จากความหมายของคำว่า พฤติกรรมและการสอน จึงพอสรุปได้ว่าพฤติกรรมการสอน คือ การกระทำหรือกิจกรรมที่ครูแสดงออกเพื่อมุ่งพัฒนานักเรียนในด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ

ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้ในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ซึ่งนับได้ว่า พฤติกรรมการสอนของครูนั้นมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ดังที่

ธีรยุทธ์ เสนิงค์ ณ อยุธยา (2524 : 121-141) ได้กล่าวถึงความสำคัญของพฤติกรรมการสอนของครูว่า

1. พฤติกรรมการสอนของครูเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
2. สมรรถภาพเป็นผลรวมของความรู้ ทักษะ เจตคติและอุปนิสัยหรือบุคลิกภาพที่ก่อให้เกิดความสามารถในการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมต่างๆที่พึงประสงค์ได้ ครูที่ดีและมีประสิทธิภาพในการสอนจึงจำเป็นต้องมีสมรรถภาพด้านการปฏิบัติการสอน
3. พฤติกรรมการสอนของครูแสดงออกได้หลายลักษณะต่าง ๆ กัน การที่ได้ทราบพฤติกรรมการสอนของครูที่เป็นอยู่ปัจจุบัน จะช่วยให้ทราบแนวโน้มของพฤติกรรมการสอนของครูที่เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์ตามหลักการหรือไม่ อันจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนและควบคุมพฤติกรรมการสอนของครูได้
4. ความเข้าใจ แนวคิดของบทบาทและ เข้าใจตนเอง จะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของครูได้ดีขึ้น
5. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพสาเหตุแห่งพฤติกรรมการสอนของครูด้านปฏิบัติการสอน จะช่วยให้ครูปรับปรุงแก้ไข ควบคุม และพัฒนาพฤติกรรมการสอนของตนได้

รูปแบบของการสอน

การจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบและมีรูปแบบย่อมทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ ซึ่ง สัจจ อูทรานันท์ (2525 : 5) ได้กล่าวว่า "ระบบการเรียนการสอน ก็คือ การจัดองค์ประกอบของการเรียนการสอนให้สัมพันธ์กัน เพื่อสะดวกต่อการนำไปสู่จุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนที่ได้กำหนดไว้"

การจัดระบบการสอนนั้นถือเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนของครู ท้าให้ครูทราบถึงการนำเอาทฤษฎีเกณฑ์ทฤษฎีการสอนไปประยุกต์ใช้ในการสอนของตนอย่างถูกต้อง ท้าให้การสอนเป็นกระบวนการที่มีหลักเกณฑ์ ซึ่งนักการศึกษาได้เสนอรูปแบบการสอนทั่วไปดังนี้

เกลเซอร์ (Glaser 1965 : 1-30) มองการสอนว่าเป็นรูปแบบซึ่งมีส่วนประกอบอยู่ 4 ส่วน ตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการสอน
2. การประเมินผลการเรียนของผู้เรียนก่อน
3. การดำเนินการสอน
4. การประเมิน

คิบเลอร์ และคณะ (Kibler and Other 1970 : 3) ได้เสนอรูปแบบของการสอนทั่วไป ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการสอน เพื่อกำหนดเป้าหมายทิศทางการ
2. การประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อทราบพื้นฐานผู้เรียน
3. การดำเนินการสอน เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียน
4. การประเมินผล เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้า
5. ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอน

เพียร์ส และโลเบอร์ (Pierce and Lorber 1977 : 4) ได้พัฒนารูปแบบการสอนตามแนวคิดของนักการศึกษาหลายคน มาเป็นรูปแบบของตนเองที่เรียกว่า รูปแบบการสอนที่เป็นเหตุผล (A Logical Instructional Model) โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. เขียนวัตถุประสงค์ของการสอนอย่างชัดเจน
 2. ประเมินผลก่อนการเรียน ผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้หรือไม่หรือยัง
- ถ้าต้องการให้ผู้เรียนท้าวานเพิ่มให้ระบุวัตถุประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนท้าวานเพิ่ม
3. ขั้นตอนดำเนินการสอน

4. ประเมินผลหลังการสอน ถ้าผู้เรียนไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ให้สอนอีกครั้งหนึ่ง หรือสอนให้จนกว่าบรรลุวัตถุประสงค์

5. ดำเนินการสอนต่อไปเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ข้อต่อไป โดยให้สัมพันธ์กับการประเมินผลก่อนการเรียนทุกครั้ง

ลักษณะ และ หลักการสอนที่ดี

ลักษณะ และ หลักการสอนของครูผู้สอนย่อมมีผลต่อการแสดง พฤติกรรมการสอนในชั้นเรียน เป็นอย่างยิ่ง ครูที่มีลักษณะ และ หลักการสอนที่ดีย่อมแสดง พฤติกรรมการสอนที่มีผลทำให้ นักเรียน เกิดการเรียนรู้ได้ดีตามไปด้วย ถึงแม้ว่าลักษณะ และ หลักการสอนโดยทั่วไปเป็นสิ่งประจำตัวครู แต่ละคนยากต่อการเปลี่ยนแปลงในเวลาอันรวดเร็ว ดังที่เราเคยได้ยินมาว่า การสอนเป็นทั้ง ศาสตร์และศิลป์

ฉะนั้น การศึกษาหาวิธีปรับปรุงการสอนโดยยึดลักษณะ และ หลักการสอนที่ดี เป็นแนวทางที่จะ ทำให้การสอนและ พฤติกรรมการสอนที่แสดงออกในชั้นเรียนดีขึ้น หรืออาจจะกล่าวได้ว่าเป็นการ ทำให้ศิลปะการสอนเป็นศาสตร์มากขึ้น มีระเบียบ กฎเกณฑ์ง่ายต่อการนำไปใช้ ซึ่งมีนักการศึกษา หลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะ และ หลักการสอนที่ดี ดังนี้

สุภาพ วาดเขียน (2520 : 63) กล่าวว่า ลักษณะการสอนที่ดีจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 4 อย่างคือ

1. สอนทำไม ในการสอนนั้นผู้สอนจะต้องระบุวัตถุประสงค์ที่ต้องการจะให้ผู้เรียนบรรลุ ถึงจุดหมายปลายทางไว้อย่างชัดเจน

2. สอนอะไร ผู้สอนจะต้องวางแผนเตรียมการสอนเนื้อหาวิชาไว้ให้สมบูรณ์ ในส่วนนี้ ผู้สอนจะต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชาการเป็นอย่างดี สามารถจำแนกและวิเคราะห์เนื้อหา มีการจัด ลำดับ จัดกิจกรรมการสอนอย่างเป็นระบบ

3. สอนอย่างไร การสอนนั้นจะต้องคำนึงถึงหลักการสอน ศิลปะของการสอน การจัด กิจกรรม การจัดอุปกรณ์ การสร้างแรงจูงใจ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

4. สอนแล้วได้ผลอย่างไร ผู้สอนจะต้องทราบอย่างแน่ชัดตั้งแต่ก่อนลงมือสอนว่าการจัดกิจกรรมสอนนั้นได้ผลอย่างไร มีมาตรฐานหรือแบบฉบับที่แท้จริงอยู่ตรงไหน และในการกระทำครั้งนี้หรือการปฏิบัติการสอนครั้งนี้ได้กำหนดเกณฑ์ตามที่ต้องการไว้ในระดับใดจึงจะ เป็นที่เหมาะสม

อัฒซลี กิจพยัคฆ์และคณะ (2523 : 63-64) ได้กล่าวถึงหลักการสอนที่ดีมีดังนี้

1. การสอนแต่ละครั้ง เด็กควรทราบจุดมุ่งหมายของการสอนอย่างกระจ่างแจ้ง เพื่อการเรียนการสอนจะได้มุ่งสู่ทิศทางเดียวกัน
2. การสอนและสภาพแวดล้อมขั้นเรียนที่น่ายินรมย์ จะช่วยให้เด็กมีแรงจูงใจในการเรียนสูงขึ้น
3. ครูควรตัดแปลง เนื้อหาสาระที่สอนให้สอดคล้องกับความสนใจ ความต้องการและความพร้อมของเด็ก
4. การสอนมิใช่การถ่ายทอดวิชาความรู้เท่านั้น แต่รวมถึงการส่งเสริมให้เด็กคิดแก้ปัญหา เรียนรู้ด้วยตนเอง และพัฒนาเจตคติที่พึงปรารถนา
5. วิธีสอนที่ดีที่สุดวิธีเดียวไม่มี ควรใช้วิธีสอนหลาย ๆ แบบ เช่น ให้เด็กแสดงความคิดเห็น ค้นคว้า ทดลอง ท้าทานเป็นกลุ่ม ฯลฯ
6. พยายามจัดประสบการณ์โดยตรงให้แก่เด็ก เช่น ให้ลงมือปฏิบัติ หรือ การศึกษา นอกสถานที่ เป็นต้น

นอกจากนั้นยังได้กล่าวถึงการเรียนการสอนตามแนวหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ว่า

1. หัวใจของการนำหลักสูตรไปใช้ก็เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายและหลักการที่ตั้งไว้
2. การเรียนรู้ของเด็กจะบังเกิดหรือล้มเหลวมากน้อยเพียงไร ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียนการสอนเป็นส่วนประกอบที่สำคัญ เพราะการเรียนการสอนเป็นการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน
3. หลักสูตรแม่บทจะเขียนไว้เลศหลอเพียงไรก็ตาม ถ้าผู้สอนไม่รู้จักใช้วิธีสอนเด็กก็จะเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่เกิดการเรียนรู้แต่อย่างใด และหลักสูตรนั้นก็ไม่มี ความหมาย

4. ผู้สอนควารำวิธีสอนที่จะำให้ผู้เรียน รู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นฝึกำให้เด็ก คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และรู้จักการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน โดยำใช้ วิธีสอนแบบแก้ปัญหา ค้นควำ อภิปรายผลและทำงานเป็นกลุ่ม

5. หลักสูตรำใหม่นี้ต้องการสอนคนมากกว่าสอนหนังสือ นั่นคือสอนำให้เกิดพฤติกรรมที่ หลักสูตรต้องการ คือ "จุดประสงค์ของหลักสูตร" มากกว่าที่จะมุ่งำให้เด็กท่องจำความรู้จากหนังสือ โดยำให้เด็กำได้แสดงออก หรือำได้ออกแสดงำให้มาก ๆ ให้ครูลคบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้จัดกิจกรรม อำให้แก้เด็ก อำให้เด็กำได้คิด ได้พูดำได้ทำงานร่วมกัน

6. บทบาทำใหม่ของครูต้อง เข้าำใจว่า การสอนมีำชการบอกความรู้ำให้แก้เด็ก แต่ต้องสอน อำให้เด็กำรู้จักแก้ปัญหา รู้จักค้นควำมีหลักการสอนอภิปรายและวิธี การทำงานเป็นกลุ่ม

7. การปลูกฝังนิสัยและคุณธรรมต่าง ๆ ครูจะต้องใช้วิธีการสอนโดยำให้ผู้เรียนทำงาน เป็นกลุ่ม ผลัดกันเป็นหัวหน้า ผลัดกันเป็นลูกน้อง เปลี่ยนกันเรียนกันทุก ๆ วัน ผู้เรียนจะมองเห็น ความสามารถ มองเห็นความสำคัญของกันและกันโดยครูไม่ต้องไปสั่งสอน ไม่ต้องไปจดำให้นักเรียน ท่อง เพราะจะต้องเกิดขึ้นเองจากประสบการณ์ ครูควรจัดกิจกรรมำให้ผู้เรียนำไว้มาก ๆ อำให้ทำงาน เป็นกลุ่ม

8. แนวการสอนยึดหลักเด็กเป็นศูนย์กลาง ครูเป็นผู้ชี้แนะทางไปสูเป้าหมาย ครูเปลี่ยน บทบาทจากผู้แสดง เป็นผู้กำกับการแสดง

บาร์ง กัสต์เจริญและฉวีวรรณ กินาวงค์ (2525 : 119-121) ได้กล่าวถึงหลักการสอน ทัวไปที่ครูพึงกระทำมีดังนี้

1. สอนจากสิ่งทีรูำไปหาสิ่งทีไม่รู้
2. สอนจากสิ่งง่ายไปหาสิ่งยาก
3. สอนจากสิ่งทีตัวตนำไปหาสิ่งทีไม่มีตัวตน
4. สอนจากสิ่งทีพบเห็นำไปหาเหตุผล
5. สอนจากสิ่งทีง่ายำไปหาสิ่งซับซ้อน
6. สอนเป็นไปตามธรรมชาติของเด็ก
7. สอนำให้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า
8. สอนำให้สนุกนำสนำใจ

9. สอนโดยครูบอกาที่น้อยที่สุด
10. สอนให้นักเรียนเรียนโดยการกระทำ

นอกจากนั้นยังได้กล่าวถึงลักษณะของการสอนที่ดี มีดังนี้

1. การสอนที่ดี ต้องมีความมุ่งหมายของบทเรียนและให้มีการเตรียมเนื้อหา อุปกรณ์ การประเมินผลให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายดังกล่าวข้างต้น
2. การสอนที่ดีต้องยึดเด็กเป็นหลัก
3. การสอนที่ดี ครูต้องสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมกับการเรียนรู้
4. การสอนที่ดี ควรมุ่งให้เด็กได้ทั้งความรู้ ความสามารถ ทักษะและเจตคติ
5. การสอนที่ดี ต้องเป็นการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่
6. การสอนที่ดี ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดค้นหาเหตุผลความเป็นไป
7. การสอนที่ดี ควรจะสัมพันธ์กับเนื้อหาที่เกี่ยวข้อง
8. การสอนที่ดี ย่อมต้องช่วยให้นักเรียนเกิดความสนใจในสิ่งที่เรียน
9. การสอนที่ดี ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผน มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม
10. การสอนที่ดี ไม่ควรยึดมั่นอยู่แต่เพียงวิธีสอนวิธีใดวิธีหนึ่ง
11. การสอนที่ดี จะต้องมีการประเมินผลตลอดเวลา
12. การสอนที่ดี ย่อมเริ่มต้นจากการตั้งความมุ่งหมาย การกำหนด วิธีสอน การใช้อุปกรณ์และการวัดผลให้สอดคล้องกับตารางวิเคราะห์หลักสูตร โครงการสอนและประมวลการสอน

ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2525 : 103-104) ได้เสนอแนวลักษณะการสอนที่ดีอีกแนวหนึ่ง มีดังนี้

1. ต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงมากที่สุด
2. ต้องมีจุดประสงค์ของบทเรียน
3. ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
4. ต้องมีการประเมินผลอยู่ตลอดเวลา
5. ต้องมีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี

6. ต้องมีสื่อการสอน
7. ต้องส่งเสริมให้นักเรียนทำงานเป็นหมู่คณะ
8. ต้องมุ่งให้เด็กได้รับความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดี
9. ต้องใช้วิธีสอนหลายแบบปนกัน
10. ต้องมีกิจกรรมให้นักเรียนทำ
11. ต้องมีการจูงใจ
12. ต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนคิดหาเหตุผล
13. ต้องสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมกับการเรียนรู้
14. ต้องส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ
15. ควรสอนให้เด็กใช้ประสาทสัมผัสมากที่สุด
16. สอนตามกฎแห่งการเรียนรู้
17. ต้องส่งเสริมให้เด็กรู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเอง
18. ต้องสอนให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน
19. ต้องมีการเฝ้าความสนใจก่อนทำการสอนเสมอ

นอกจากนั้น ศึกษาในเทศก์ เขตการศึกษา 2 (2525 : 25-26) ได้กล่าวถึงหลักการสอนทักษะการเคลื่อนไหวมีขั้นตอนเป็นลำดับดังนี้

1. การให้ความรู้ที่เป็นหลักการ กฎเกณฑ์ รายละเอียดต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์ กติกา และสิ่งที่ต้องปฏิบัติอันจะช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติ
2. การฝึกทักษะ เริ่มจากการฝึกทักษะย่อย ๆ ที่สำคัญ แล้วฝึกทักษะรวม ซึ่งเป็นการนำทักษะย่อยมาสัมพันธ์กัน
3. การฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ครูต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกหลังจากเรียนรู้ใน 2 ชั้นแรกมาแล้ว เพื่อให้เกิดความชำนาญ แคล่วคล่อง และถูกต้องมากขึ้น

นอกจากนี้แล้วสิ่งที่จำเป็นต่อการฝึกการพัฒนาการเคลื่อนไหว ได้แก่ การติชมแก่ผู้เรียนในขณะที่ปฏิบัติ โดยครูจะต้องไม่ทิ้งช่วงให้คาติชมนานเกินไป เพราะจะทำให้ผู้เรียนไม่สามารถจำพฤติกรรมที่ผิดพลาดและควรปรับปรุงให้ดีขึ้น

สำหรับการสอนวิชาพลศึกษานั้นสามารถนำหลักการและลักษณะของการสอนทั่วไปมาเป็นบรรทัดฐานได้ ทั้งนี้ก็เพราะว่าพลศึกษามีจุดมุ่งหมายเช่นเดียวกับการศึกษาอื่น ๆ เช่นกัน แต่ลักษณะการสอนวิชาพลศึกษาย่อมมีความแตกต่างจากการสอนวิชาอื่น ๆ อยู่บ้าง ดังที่

แนปและลีออนฮาร์ด (Knapp & Leonhard 1968 : 148-150) ให้ความเห็นว่าพลศึกษาเป็นการศึกษาอย่างหนึ่งที่ใช้กิจกรรมทางกายหรือการเล่นกีฬาเป็นสื่อการเรียนรู้ การสอนจึงควรเน้นให้ผู้เรียนมีทักษะทางกายเกี่ยวกับการเคลื่อนไหว ซึ่งมีขั้นตอนและหลักการดังนี้คือ

1. ครูผู้สอนจะต้องสร้างความคิดรวบยอดในทักษะนั้น ๆ
2. ให้รับรู้มีประสบการณ์จากทักษะใหญ่เป็นส่วนรวมเสียก่อน
3. วิเคราะห์การแสดงท่าทางในทักษะต่าง ๆ
4. ผูกทักษะในส่วนที่ต้องการก่อน
5. วิเคราะห์การแสดงท่าทางต่อเนื่องกันไป
6. แสดงให้เห็นทักษะส่วนรวมอีกครั้ง
7. วิเคราะห์ท่าทางอีกครั้ง
8. ผูกทักษะในส่วนที่ต้องการอีก
9. วิเคราะห์และจัดลำดับทักษะในส่วนรวมให้นักเรียนปฏิบัติตามได้ง่าย

วรงค์ดี เพียรชอบ (2523 : 110-111) ได้ให้คำแนะนำในการสอนวิชาพลศึกษาให้ได้ดี ครูจะต้องปฏิบัติตามการสอนดังต่อไปนี้

1. การสอนแต่ละครั้งควรจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้แน่ชัด
2. ให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนเข้าร่วมในกิจกรรมการสอนอย่างทั่วถึง
3. ท้าทายเรียนให้สนุกสนาน จัดบรรยากาศการเรียนเป็นกันเอง
4. ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาต้องสามารถวิเคราะห์ทักษะการเคลื่อนไหว ให้นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติตามได้เป็นลำดับขั้นตอน
5. การสอนพลศึกษาควรให้นักเรียนได้แสดงออกได้พอสมควร บรรยากาศเต็มไปด้วยความสนุกสนานตื่นเต้นไปตามกิจกรรมการสอน
6. ถ้าหากครูพลศึกษาชั้นกวด ควรใช้เมื่อจำเป็นใช้ให้เหมาะสมเท่านั้น

7. ครูผู้สอนต้องมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนทุกคน
8. ครูควรเคารพและ เชื่อในความสามารถของนักเรียน ว่านักเรียนทุกคนมีความสามารถ
9. นักเรียนที่มาเรียนพลศึกษา เป็นนักเรียนที่ต้องการเล่นหรือออกกำลังกาย ฉะนั้น ครูไม่ควรใช้เวลาที่พูดคุยหรือบรรยายมากเกินไป ควรให้นักเรียนร่วมกิจกรรมทันที
10. ครูผู้สอนพลศึกษาควรใช้วิธีสอนหลาย ๆ อย่าง เพื่อให้นักเรียนมีความสำเร็จงาน การเรียน
11. การสอนครูควรเน้นท่าทางที่ถูกมากกว่าผิด และช่วยเหลือแนะนำนักเรียนให้ทั่วถึง
12. ถ้ามีการอธิบายกติกาการเล่น ควรเป็นไปอย่างสั้น ๆ เฉพาะที่จำเป็นถ้าหากเป็นไปได้ควรได้มีโอกาสร่วมอภิปรายกติกาหรือปัญหาการเล่นหลัง จากเล่นกีฬาแล้ว
13. การสอนวิชาพลศึกษาทุกครั้ง ครูควรฉวยโอกาสจากสภาพการณ์จริง ๆ ที่เกิดขึ้น บลูกฝังคุณธรรมในตัวนักเรียนควบคู่กันไปด้วย
14. ในการสอนครูต้องคำนึงว่า สอนนักเรียนเพื่อให้ได้รับการศึกษา โดยวิธีการทาง พลศึกษา ครูพลศึกษามีวิชาสอนฟุตบอล บาสเกตบอล หรือครูกีฬ่อื่น ๆ
15. ครูพลศึกษาจะต้องสอน จะต้องช่วยเหลือนักเรียนเพื่อให้นักเรียนสามารถบรรลุผล ได้ตามที่กำหนดไว้ไม่ใช่ยืนคอยอยู่เฉย ๆ

จรรยาพร ธรณินทร์ (2525 : 30) ได้ให้หลักการสอนวิชาพลศึกษา เพื่อการสอนที่มี ประสิทธิภาพ โดยกล่าวว่า การสอนทักษะกีฬาให้ได้มุ่งให้ทุกคนเป็นนักกีฬายอดเยี่ยมในระดับสูง หลักสูตรมุ่ง เน้นเรื่องสุขภาพและพละนามัยมากกว่าความเป็นเลิศทางกีฬานั้น เพียงให้เล่นกีฬาเป็น มีทักษะพื้นฐานที่ถูกต้อง คูกีฬาเป็น มีน้ำใจนักกีฬา เข้าใจระเบียบกติกาการเล่นกีฬาด้วยความสนุกสนานมีเจตคติที่ดีต่อวิชาพลศึกษาซึ่งเป็นวิชาการแขนงหนึ่ง การสอนไม่ควรเคร่งเครียด การสร้างบรรยากาศทางวิชาการ และการสร้างความอบอุ่น สร้างนิสัยในการเรียนที่เหมาะสมกระตุ้นให้เกิดความเบื่อหน่าย ควรสอนแนวคิดความรู้และระเบียบกติกา หรือหลักการต่าง ๆ ทางวิชา พลศึกษาสอดแทรกไปกับการสอนทักษะกีฬา การฝึกทักษะกีฬาเพื่อให้มีจิตสำนึก มีนิสัยชอบการนา กีฬาไปใช้ในการเล่นเพื่อสุขภาพ เพื่อความสนุกสนาน พักผ่อนหย่อนใจ และใช้กิจกรรมกีฬาเป็นสื่อ ที่ดีในสังคม การสอนเน้นการปฏิบัติการเล่นเป็นหมู่เป็นกลุ่มและ เป็นทีมให้มาก

คุณลักษณะของครูที่เกี่ยวกับการสอน

ครูที่ดีย่อมประกอบไปด้วยคุณสมบัติแห่งความเป็นครูที่เพียบพร้อม และพฤติกรรมของครูที่แสดงออกตลอดระยะเวลาที่อยู่ ณ โรงเรียน ย่อมแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการสอนที่ดีด้วยเช่นกัน เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้สอนที่ดี ได้มีนักการศึกษาหลายท่านเสนอแนวความคิดไว้มากมายดังนี้

สาราช บัวศรี (2516 : 4-5) ได้กล่าวถึงสมรรถภาพในการเป็นครูไว้ในคำปราชัยเนื่องในโอกาสเปิดภาคเรียนใหม่ ปีการศึกษา 2516 ดังนี้

1. สามารถทำการสอนได้เป็นอย่างดี คือ ต้องรู้จักใช้จิตวิทยา รู้วิธีสอน รู้สิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอน
2. สามารถปกครอง แนะนำ และอบรมลูกศิษย์ได้
3. มีความสามารถในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนได้
4. มีความสามารถติดต่อคนในชุมชนได้
5. สามารถเป็นครูชั้นอาชีพได้ คือ สามารถที่จะกล่าวอธิบาย ได้เกี่ยงและเขียนเกี่ยวกับอาชีพได้

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 232-240) ได้กล่าวถึง ลักษณะครูที่ดีในทัศนะของนักการศึกษาและนักเรียนไว้ดังต่อไปนี้

1. ครูที่ดีในทัศนะของนักการศึกษา สรุปได้ดังนี้คือ
 - 1.1 คุณสมบัติส่วนตัว ครูที่ดีควรมีความประพฤติ มีสติปัญญาสูง สุขภาพทางกายทางจิต มีบุคลิกภาพดี มีความตรงต่อเวลา มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน มีความสามารถในการพูด
 - 1.2 คุณสมบัติทางด้านงานอาชีพ การมีความรู้ในวิชาที่สอน วิธีสอน ตลอดจนวิธีประเมินผล มีความคิดริเริ่ม และมีความสนใจต่องานอาชีพ
 - 1.3 ครูควรมีความสามารถในการดำเนินการสอน คือ มีความสามารถที่จะปรับบทเรียนให้เข้ากับนักเรียน สามารถเข้าใจนักเรียน และมีความสามารถในการดำเนินการสอนในชั้นเรียน

1.4 ครูมีความสามารถทำงานร่วมกับคนอื่น ทั้งนักเรียน คณะครูผู้ปกครองและบุคคลภายนอก

2. ครูที่ดำเนินงานของนักเรียนมีดังนี้คือ มีความร่วมมือกับนักเรียน มีความเมตตาปราณีอดทน มีความสนใจกว้าง รอบรู้ มีรูปร่างหน้าตาดี มีความยุติธรรม มีอารมณ์ขัน มีความคงเส้นคงวาในการปฏิบัติต่อนักเรียน สนใจและเข้าใจปัญหาของนักเรียน รู้จักยกย่องนักเรียนในโอกาสอันควร และมีความสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจให้นักเรียน มีศรัทธาต่องานที่ทําและสามารถปฏิบัติตามที่สอนได้

ชาลัชย ศรีไสยเพชร (2525 : 174-175) กล่าวถึงลักษณะครูที่ดีว่าต้องประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ หลายประการ สรุปได้ดังนี้

1. ต้องมีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู
2. ต้องเป็นผู้มีความรู้ทางวิชาครู และวิชาสามัญเป็นพื้นฐาน
3. มีบุคลิกที่ดีซึ่งประกอบด้วย รูปร่างหน้าตา การแต่งกาย น้ำเสียง เป็นที่น่าเลื่อมใสของศิษย์และผู้ปกครองในชุมชน
4. มีอารมณ์ขัน ร่าเริง และสุขภาพ สามารถสร้างบรรยากาศในการเรียนได้ดี
5. ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้าใจผู้เรียนและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและตามลำพังได้
6. มีเมตตา เห็นใจ เข้าใจ ให้ความยุติธรรมต่อศิษย์ โดยคิดเสมอว่าศิษย์เป็นที่น่า
7. ต้องมีคุณธรรม ทั้งประพฤติเป็นแบบอย่างแก่ศิษย์
8. สามารถแก้ปัญหาในการสอนและการอบรมสั่งสอนศิษย์
9. ต้องเป็นผู้ยอมรับฟังข้อคิด คำวิจารณ์ของผู้อื่นและมีประชาธิปไตย
10. ต้องเป็นผู้รักความก้าวหน้าในอาชีพ หมั่นศึกษาหาความรู้ เข้ารับการอบรมในวิชาการที่จะช่วยขยายประสบการณ์แก่ศิษย์ให้มีคุณภาพสูงขึ้น
11. ต้องเป็นผู้มีศิลปะในการสร้างความบันเทิง เสานันทนาการซึ่งเป็นเครื่องมือประกอบการที่จะช่วยอบรมสั่งสอนศิษย์ให้ดี
12. ชอบที่จะสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้มีลักษณะอันอบอุ่น น่าอยู่ เหมือนบ้าน
13. มีความกระตือรือร้นในการทำงาน
14. มีจิตใจเป็นนักประชาธิปไตย

อาร์มสตรอง (Armstrong 1973 : 51-55) กล่าวว่า ครูที่มีสมรรถภาพ ควรมีความสามารถในการกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีความเข้าใจและนำหลักการเรียนรู้มาใช้ในการเรียนการสอน สามารถจัดกิจกรรมและสภาพการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและสภาพสังคม มีเทคนิคการสอนนักเรียน มีเทคนิคและวิธีการวัดผลที่ดี ตลอดจนนำผลมาใช้ในการปรับปรุงการสอน ควรรู้วิธีการประเมินผลตนเอง ทักษะการศึกษาเด็กเป็นรายกรณีและมีการติดต่ออย่างใกล้ชิดกับนักเรียน

โพพแฮม (Popham 1974 : 68-73) ได้เสนอสมรรถนะขั้นต้นในวิชาชีพที่ครูควรมี 3 ประการได้แก่

1. มีความสามารถในการกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอนให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
2. มีความสามารถทั้งในการเลือกและกำหนดวัตถุประสงค์ที่สำคัญในการสอน
3. มีความสามารถในการสืบค้นผลกระทบที่ไม่ได้คาดหวังจากการสอน

ไวแกนต์ (Weigand 1977 : 6) กล่าวว่า ครูไม่ควรเพียงแต่จะบอกได้ว่าทักษะอะไรที่ครูควรทราบเท่านั้น แต่ครูควรจะหาวิธีการปรับปรุงส่งเสริมทักษะในด้านต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น ทักษะพื้นฐาน 7 ประการที่จะส่งเสริมสมรรถนะในการเป็นครู ได้แก่ ทักษะในการใช้คำถาม ทักษะในการเสริมแรงจูงใจ ทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะในการวัดและประเมินผล ทักษะในการจัดลำดับชั้นการสอน ทักษะในการเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และทักษะในการประเมินลำดับชั้นพัฒนาการสติปัญญาของเด็กนักเรียน

สำหรับคุณลักษณะของครูพลศึกษา กล่าวโดยรวมแล้วไม่แตกต่างจากครูอื่น ๆ มากนัก คุณลักษณะต่าง ๆ ของครูโดยทั่วไปที่กล่าวมาแล้วนั้น ครูพลศึกษาสามารถนำมาเป็นแนวปฏิบัติตนได้เป็นอย่างดี

ผาณิต บิลมาศ (2522 : 256-270) ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษา โดยทำการวิจัยเรื่อง "คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาที่พึงปรารถนา สำหรับ

โรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร" ผลปรากฏว่า คุณลักษณะ ของครูพลศึกษาที่พึงปรารถนา ประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญเรียงตามลำดับดังนี้

1. ด้านการสอน ครูพลศึกษาควรมีความรู้ความเข้าใจในความมุ่งหมายของหลักสูตร วิชาพลศึกษา และรู้จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา
2. ด้านสุขภาพทางกายและสุขภาพทางจิต ครูพลศึกษาควรมีสรรพภาพทางกายดี
3. ด้านวิชาการ ควรมีความรู้ในเรื่องอันตรายที่อาจจะเกิดจากการเรียนการสอน กิจกรรมพลศึกษา และการป้องกันโรคติดต่อ
4. ด้านบุคลิกภาพ ควรควบคุมอารมณ์ได้
5. ด้านคุณธรรม ความประพฤติ ควรมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ควรมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่
การงาน
6. ด้านมนุษยสัมพันธ์ ควรปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี ร่วมมือในกิจกรรมพลศึกษา
7. ด้านการอบรม บกครอง ควรเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก
8. ด้านการเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย ควรยึดมั่นในชาติ ศาสนา
พระมหากษัตริย์
9. ด้านความเชื่อมั่นและ เป็นตัวของตัวเอง ควรมีความภูมิใจในอาชีพ
10. ด้านกีฬาและความสามารถด้านกีฬา ควรสามารถสอนและ เข้าร่วมกิจกรรมพลศึกษา
ได้หลายอย่าง และมีลักษณะท่าทาง เป็นนักกีฬา

วรรศักดิ์ เพียรชอบ (2523 : 40) ได้กล่าวถึงครูพลศึกษาที่ดี สามารถปฏิบัติหน้าที่และ
ภารกิจทางการพลศึกษาได้ดีและมีประสิทธิภาพ ควรจะมีสมรรถนะที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ที่มีความรู้ดี ทั้งในด้านวิชาการศึกษาทั่วไป วิชาครูและวิชาพลศึกษา
2. เป็นผู้ที่มีความศรัทธาในวิชาพลศึกษาอย่างแท้จริง
3. เป็นผู้ที่มีความรู้ลึกในความรับผิดชอบ
4. เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และกระตือรือร้น
5. เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพสมบูรณ์
6. เป็นผู้ที่มีคุณธรรม มีจิตใจโอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีน้ำใจเป็นนักกีฬา
7. เป็นผู้ที่รักเด็ก มีอารมณ์สนุกสนานร่าเริง

เกรสัน ดอธรี (Greyson Doughthrey 1973 : 66-67) กล่าวว่า ครูพลศึกษา
ควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. มีความมั่นคงทางอารมณ์ เพื่อเป็นการส่งเสริมบุคลิกภาพที่ดี
2. มีบุคลิกภาพที่น่าพอใจ
3. มีความรู้
4. อุทิศเวลาและตนเอง
5. ความกระตือรือร้น
6. ความสนใจในความแตกต่างระหว่างบุคคล
7. ความสนใจวิชาชีพ
8. มีจุดหมายและวัตถุประสงค์ในการสอน
9. เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียนเกี่ยวกับวิถีทางต่าง ๆ ของการดำเนินชีวิต
10. รู้จักเลือกกิจกรรมการสอนที่เหมาะสม
11. มีสุขภาพที่ดี
12. มีความคิดสร้างสรรค์
13. มีน้ำเสียงในการพูดสุภาพ นุ่มนวล

เบเลย์และฟิลด์ (Baley and Field 1976 : 30-37) กล่าวว่า ครูพลศึกษาควรมี
คุณสมบัติ คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ของบุคคลทั่วไปดังนี้

- ครูพลศึกษาต้องมีสุขภาพทางกายและสุขภาพทางจิตดี มีพลังกายพลังใจสูง เพราะต้อง
มีงานหนัก น่าสนใจ และท้าทายตลอดเวลา กอปรทั้งต้องทำงานทั้งในร่มและกลางแจ้ง

- ครูพลศึกษาควรมีความสามารถทางทักษะกีฬาต่าง ๆ ด้วยการมีส่วนร่วม และฝึก
กิจกรรมอยู่เสมอ ยิ่งครูพลศึกษามีความชำนาญทางด้านกีฬาด้านต่าง ๆ มากเท่าไร ยิ่งจะเป็นครู
พลศึกษาที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

- ครูพลศึกษาควรมีความรู้ลึกซึ้งชอบที่จะให้บริการแก่บุคคลทั่วไป ไม่แสดงท่าทางอวด
กระตุนให้เด็กแสดงออก ช่วยเหลือแนะนำเด็กให้เกิดทักษะและความชำนาญ พยายามให้เด็กเกิด
การพัฒนาทักษะด้วยตนเอง และมีฐานะทาง สติปัญญาให้ได้

- ครูพลศึกษาควรมีความเป็นผู้นำ กล้ารับความผิดพลาด ครูพลศึกษาที่ประสบความสำเร็จ คือ บุคคลย่อมจะพอใจและดีใจเมื่อเห็นเด็กสนุกสนานร่าเริง

- ครูพลศึกษาควรดึงเอาศักยภาพของนักเรียนออกมาให้ได้ พยายามให้ได้เด็กเป็นตัวของตัวเอง สนใจเด็กทั่วทุกคน ปลุกฝังให้เด็กชอบกีฬาทุกประเภท เพราะกีฬาทุกประเภทมีคุณค่าเท่า ๆ กัน

- ครูพลศึกษาต้องมีวินัยตนเอง มีบุคลิกภาพดึงดูดความสนใจและมีลักษณะของนักกีฬา ครูต้องทတ်ตัว เป็นแบบอย่างที่ดีของเด็กนักเรียน

- ครูพลศึกษาต้องสนใจกับบุคลิกภาพภายนอกตนเองเสมอ รักษาสมรรถภาพทางกายของตนให้ตลอดเวลา ควรแต่งกายเรียบร้อย สะอาดเหมาะสมตามสถานการณ์ และควรสำนึกอยู่เสมอตลอดเวลาว่า ตนเองเป็นตัวแทนของวิชาชีพที่เป็นสมาชิกอยู่

การประเมินพฤติกรรมการสอน

ระบบการศึกษาของไทยในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก จะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร แผนการศึกษา ตลอดจนแนวความคิดทางปรัชญาการศึกษา ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้เหมาะสมทันกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป การประเมินพฤติกรรมการสอนเป็นแนวทางหนึ่งที่จะศึกษาให้เห็นว่า แนวทางหรือวิธีสอนของครูมีความสมบูรณ์เหมาะสมมากน้อยเพียงใด สิ่งที่สำคัญคือ จะปรับปรุงพฤติกรรมการสอนของครูอย่างไร จึงจะเป็นสิ่งที่ต้องการของระบบการเรียนการสอนในปัจจุบันและทำให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งเกี่ยวกับการประเมินพฤติกรรมการสอนนี้ ได้มีนักการศึกษาเสนอแนวความคิดเห็นไว้ดังนี้

แฟลนเดอร์ (Flander 1970 : 2) กล่าวถึงความมุ่งหมายของการสังเกตพฤติกรรมการสอนดังนี้

1. เพื่อให้ครูได้พัฒนาพฤติกรรมการสอนและสามารถควบคุมพฤติกรรมการสอนของตน
2. เพื่อค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ในห้องเรียนกับผลการเรียนของนักเรียน
3. เพื่อช่วยให้นักเรียนปรับตัวได้ดีขึ้น
4. เพื่อมุ่งศึกษาพฤติกรรมที่สังเกตได้

ธีรชัย บุณยโชติ (2515 : 13) กล่าวถึงประโยชน์ของการสังเกตพฤติกรรมการสอน
 อย่างเป็นระบบว่าสามารถนำไปใช้ในการนิเทศการศึกษาได้ เพราะช่วยให้ครูได้ทราบพฤติกรรม
 การสอนของตนเองในห้องเรียนได้ชัดเจน ทำให้สามารถปรับปรุง ตนเองได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้
 สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยได้

นอกจากนั้น ไอโอแอนนิส (Ioannis 1967 : 25-29) ได้เสนอแนวทางสำคัญใน
 การศึกษาพฤติกรรมการสอนในชั้นเรียนไว้ 4 แบบ คือ

1. ศึกษาจากรายงานการประเมินผลของศึกษานิเทศก์หรือผู้บริหาร
2. ศึกษาจากการสังเกตของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
3. ศึกษาจากรายงานโดยครูเอง
4. ศึกษาจากการประเมินของผู้เรียน

เกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมการสอนโดยใช้กลุ่มผู้ประเมินที่ต่างกันนั้น ได้มีผู้ศึกษาว่า
 กลุ่มไหนจะให้ผลการประเมินที่เชื่อถือได้มากกว่ากัน ซึ่งอุทุมพร ทองอุไทย (2523 : 30-32)
 พบว่า " กลุ่มผู้เรียนสามารถประเมินอาจารย์ได้น่าเชื่อถือว่ากลุ่มอื่น แต่กลุ่มผู้เรียนก็มีข้อจำกัด
 ในเรื่องความสามารถในการประเมิน กล่าวคือ สามารถเฉพาะประเมินพฤติกรรมที่สังเกตเห็น
 ห้องเรียนเท่านั้น ซึ่งผลการประเมินโดยผู้เรียนเป็นเครื่องมือที่มีความเที่ยงสูง แต่อาจจะมีความ
 ตรงต่ำ และเป็นเครื่องมือที่ดีถ้าใช้เพื่อปรับปรุงการสอน

ฉะนั้น การศึกษาพฤติกรรมการสอนหรือการประเมินพฤติกรรมการสอนของครูจะต้องทำ
 การประเมินจากหลาย ๆ กลุ่ม เพื่อนำผลการประเมินจากกลุ่มต่าง ๆ มาพิจารณาประกอบกัน
 โดยใช้ระเบียบวิธีการหลายอย่างมาช่วย เพื่อให้ผลการประเมินมีความเที่ยงตรง และข้อมูลย้อน
 กลับจะเป็นผลมาจากการประเมินว่าควรปรับปรุงการเรียนการสอนในส่วนตัว และควรจะใช้
 การเรียนการสอนในรูปแบบใด

สำหรับประเด็นที่จะประเมินพฤติกรรมการสอนนั้น บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2527 :
 108-110) ได้แนะนำไว้ดังนี้

1. บุคลิกลักษณะของอาจารย์
2. ความสามารถทางวิชาการ
3. เจตคติของอาจารย์ต่อวิชาที่สอน
4. เจตคติของอาจารย์ต่อนักศึกษา
5. ความสัมพันธ์ของอาจารย์กับนักศึกษา
6. เทคนิคการสอน
7. การใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน
8. การวัดและการประเมินผลการเรียน

งานวิจัยในประเทศ

การวิจัยพฤติกรรมการสอนของครูในประเทศไทยส่วนมาก เป็นการประเมินพฤติกรรม จากความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน นักเรียนและตัวครูผู้สอน ส่วนเครื่องมือที่ใช้มักจะเป็น แบบสอบถามที่สามารถจัดอันดับได้

สาขาวิชาการศึกษาทั่วไป

กุลวดี เรืองเดช (2518 : 60) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "พฤติกรรมการสอนของครูด้านการเตรียมการสอนและการใช้อุปกรณ์การสอน" โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูผู้สอนภาษาไทยระดับ ประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี จำนวน 40 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ครูที่มีเพศ วุฒิ ประสบการณ์ ในการสอน ระดับชั้นที่สอน และสังกัดของโรงเรียนที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียม การสอนและการใช้อุปกรณ์การสอนไม่แตกต่างกัน โดยมีพฤติกรรมการสอนทั้งสองด้านอยู่ในเกณฑ์ มาก

นรา บุรณรัช (2518 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "พฤติกรรมการสอนด้านการ จูงใจและด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน" โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์

ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
ปีการศึกษา 2517 จำนวน 51 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ปริมาณการสอนด้านการจูงใจ ครูจะใช้ต่างกัน พฤติกรรมที่ครูใช้สอนมาก คือ
ประเภทหน้าเทคนิค ขบวนการ และวิธีสอนแบบต่าง ๆ และใช้น้อยที่สุด คือ การยอมรับหรือนำ
ความคิดเห็นของนักเรียนมาใช้

2. ปริมาณการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ครูจะใช้ปริมาณต่าง ๆ กัน
พฤติกรรมที่ครูใช้มากคือ การกระตุ้นให้นักเรียนตอบ ส่วนพฤติกรรมที่ครูใช้น้อยที่สุดคือ การให้นักเรียนเป็นผู้ริเริ่ม

3. ครูที่สอนในระดับประถมศึกษาจะมีพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจมากกว่าครู
มัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ครูเพศหญิงมีพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจมากกว่าครู
เพศชาย ส่วนครูที่มีวุฒิต่างกันและมีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนไม่ต่างกันที่
ระดับความมีนัยสำคัญ .05

นิภา เล็กบำรุง (2518 : 55) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "พฤติกรรมการสอนของครูระดับ
ประถมศึกษา ในจังหวัดสมุทรสาคร เกี่ยวกับการกำหนดงานให้นักเรียนและทบทวนเมื่อจบบทเรียน"
โดยใช้แบบสอบถามส่งไปยังครูที่สอนวิชาคณิตศาสตร์ ในระดับประถมศึกษาของจังหวัดสมุทรสาคร
ทุกสังกัด จำนวน 81 คน ผลการวิจัยพบว่า ประสบการณ์การสอน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ
การปรับตัว มีผลทำให้พฤติกรรมการสอนของครูด้านการกำหนดงานให้นักเรียน และการทบทวนเมื่อ
จบบทเรียน แตกต่างกัน และวุฒิของครูมีผลทำให้พฤติกรรมการสอนของครูด้านการกำหนดงานให้นักเรียน
แตกต่างกัน ส่วนหน่วยงานที่สังกัดและระดับชั้นที่สอนไม่มีผลทำให้พฤติกรรมการสอนทั้งสอง
ด้านแตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังพบว่าพฤติกรรมการสอนของครูทั้งสองด้าน และการปรับตัวของครู
มีความสัมพันธ์ระหว่างกันในทางบวกที่ระดับ .01

ธีระ รุญเจริญ (2520 : 54) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การประเมินหน้าที่ความรับผิดชอบ
คุณลักษณะพฤติกรรมในการสอนและความเชื่อของครูโรงเรียนประถมศึกษา ตามแนวความคิดของ
ครุใหญ่ หัวหน้าหมวดการศึกษาและศึกษานิเทศก์จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" ผลการวิจัย
พบว่า

1. พฤติกรรมการสอนที่ครูใช้ในระดับสูง ได้แก่ บอกให้นักเรียนจดหรือลอกข้อความบนกระดานดำ ไม่ค่อยเปิดโอกาสให้นักเรียนถามหรือแสดงความคิดเห็น ไม่ค่อยสอนภาคปฏิบัติ มักให้นักเรียนท่องจำหลักการ กฎ และทฤษฎี โดยไม่เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง
2. พฤติกรรมในการสอนที่ครูใช้ในระดับกลาง ๆ ได้แก่ สอนโดยไม่ค่อยให้นักเรียนรู้จักเปรียบเทียบหรือมองเห็นความสัมพันธ์กับเนื้อหาอื่น ๆ ยึดถือคำในหลักสูตรมากเกินไปถามหรือออกข้อสอบตรงตามที่ครูสอน ไม่ค่อยสร้างบรรยากาศในการเรียนที่ดีและสอนยากเกินไปสำหรับเด็กเรียนช้าและง่ายเกินไปสำหรับเด็กเรียนเร็ว
3. พฤติกรรมในการสอนที่ครูใช้ในระดับต่ำ ๆ หรือค่อนข้างน้อย ได้แก่ การหาความรู้เพิ่มเติม การดูแลจรรยาบรรณของนักเรียน การดูแลพื้นฐานและสติปัญญาของนักเรียน การยอมรับว่าตนไม่รู้และการพูดฝรั่งปนไทย เป็นต้น

มนัส ภาคภูมิ (2520 : 65) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "พฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจและด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ของครูผู้สอนการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ" โดยใช้แบบสอบถามส่งไปยังครูที่สอนในภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 27 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิตั้งแต่อนุปริญญาขึ้นไป มีพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจและด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มากกว่าครูที่มีวุฒิต่ำกว่าอนุปริญญาลงมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนครูผู้สอนที่มีอายุ ประสบการณ์ในการสอน สภาพสมรสและอยู่ในภาคภูมิศาสตร์ต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนทั้งสองด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมการสอนด้านการจูงใจที่ใช้มากที่สุดคือ การยอมรับหรือให้ความคิดเห็นของผู้เรียนมาใช้ และพฤติกรรมที่ใช้ น้อยที่สุดคือ การลงโทษ ส่วนพฤติกรรมการสอนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนที่ใช้มากที่สุดคือ ผู้เรียนเป็นผู้ตอบรับ และที่ใช้ น้อยที่สุดคือ ผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่ม

สมชาติ เทศแย้ม (2522 : 43) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "พฤติกรรมการสอนด้านการใช้อุปกรณ์การสอนและด้านทักษะทั่วไปของครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร" โดยใช้แบบสอบถามส่งไปยังครูสอนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่มีวุฒิต่ำกว่าอนุปริญญา กับครูผู้สอนที่มีวุฒิสูงกว่าอนุปริญญาขึ้นไป มีพฤติกรรมการสอนด้านทักษะทั่วไปแตกต่างกัน แต่มีพฤติกรรม

การสอนด้านการใช้อุปกรณ์ไม่แตกต่างกัน ครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีจำนวนห้องเรียนต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการใช้อุปกรณ์แตกต่างกัน แต่พฤติกรรมการสอนด้านทักษะทั่วไปไม่แตกต่างกัน และครูที่มีสภาพสมรสและประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนทั้งสองด้านไม่แตกต่างกัน

บุญศรี แลลับกลาง (2523 : 13-15) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรใหม่" โดยการสนทนาและสัมภาษณ์ผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 54 คน จากโรงเรียน 54 โรงเรียนในจังหวัดเชียงราย พบว่า

ด้านการสอนตามตารางนั้น ครูร้อยละ 12.96 สอนทันตามตารางสอน ร้อยละ 31.48 สอนไม่ทันตามตารางสอน แต่ก็ยังสอนไปช้า ๆ ตามที่ตารางสอนกำหนดให้ ร้อยละ 55.55 ไม่สอนตามตารางสอน

ด้านการเตรียมการสอน ครูร้อยละ 12.96 เตรียมมาแล้วล่วงหน้าโดยเตรียมตอนกลางคืน ก่อนสอนวันต่อไป ร้อยละ 38.88 เตรียมการสอนล่วงหน้าโดยการอ่านในเวลาว่างก่อนจะสอน โดยการอ่านจากหนังสือคู่มือ ซึ่งถือว่าไม่ได้เตรียมเพราะเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น ครูร้อยละ 48.14 ไม่ได้เตรียมการสอน

ด้านการจัดทำสื่อการเรียน ครูร้อยละ 7.04 ทำสื่อการเรียนสม่ำเสมอ ร้อยละ 35.81 ทำบ้างเล็กน้อยซึ่งส่วนใหญ่เป็นบัตรคำ ร้อยละ 44.44 ไม่ได้ทำ

ด้านการอ่านและศึกษาเรื่องราวของหลักสูตร ตลอดจนคู่มือครู คู่มือการสอน ครูร้อยละ 27.77 ได้อ่านและศึกษา ร้อยละ 24.07 อ่านและศึกษาบ้าง แต่ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 48.14 ตอบว่าไม่ได้อ่านไม่ได้ศึกษา

ในการนี้ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของครูกับผลประเมินประสิทธิภาพการสอน ที่ประเมินโดยนักเรียน พบว่า ยังไม่มีหลักฐานที่เพียงพอที่จะสรุปได้ว่า ภูมิหลังทั้ง 7 อย่างของครู ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ วุฒิต่างการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน การผ่านการอบรมในวิชาที่สอน การได้สอนตรงตามวิชาเอกที่เรียนมา และความรักในอาชีพครูมีความสัมพันธ์กับผลการประเมินประสิทธิผลการสอนที่ประเมินโดยนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ($P < .05$)

ระวีวรรณ เสวตมาร (2525 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก จังหวัดนครปฐม ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนสังคมศึกษาของครู" ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในการวิจัย 2 ชุด คือ แบบสอบถามสังคมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่หก และแบบประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อพฤติกรรมการสอนสังคมศึกษาของครู กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หก จำนวน 378 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า

นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าพฤติกรรมการสอนที่ครูสังคมศึกษาแสดงมากได้แก่ มีความมั่นใจในการสอน ใช้ภาษาและสำเนียงในการอธิบายให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายชัดเจน สนใจนักเรียน มีความยุติธรรม ให้ความช่วยเหลือ แนะนำและชี้แนวทางที่ถูกต้องแก่นักเรียน กระตุ้นให้นักเรียนได้คิดโดยการถามคำถามให้นักเรียนตอบอย่างมีเหตุผล ตั้งคำถามให้นักเรียนตอบปากเปล่า เพื่อทบทวนบทเรียน รวมทั้งสนใจฟังคำถามและพยายามตอบคำถามของนักเรียนอย่างเต็มใจ ส่วนพฤติกรรมที่นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าครูควรแสดงน้อยได้แก่ การแสดงความรู้สึกโกรธมากหรือเสียใจมาก เฉยเมย เงียบขรึม หงุดหงิดเสมอ ใช้คำพูดกระแทก หัวเราะเยาะ ทูบตีตะกล้ำ ตาหนี มองหรือแสดงอาการให้นักเรียนรู้ว่าตนกำลังตำหนิ นอกจากนี้ ยังมีความเห็นว่า ครูควรเข้าและออกจากห้องสอนให้ตรงเวลา และไม่ควรรใช้เวลาสอนไปสนทนากับแขก

กษมา สารสมุทร (2525 : 74-79) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาและความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดเชียงราย" โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่1-3 ในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย จำนวน 436 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูประถมศึกษาในจังหวัดเชียงรายมีสมรรถภาพด้านการสอนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาสมรรถภาพด้านการสอนเป็นรายด้าน พบว่าครูประถมศึกษาในจังหวัดเชียงรายมีสมรรถภาพด้านการเตรียมการสอน การผลิตและใช้สื่อการสอน การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กอยู่ในระดับปานกลาง และมีสมรรถภาพด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ของการสอนและการเลือกวิธีการและเทคนิคการสอนอยู่ในระดับต่ำหรือค่อนข้างมีปัญหา เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอน พบว่า ครูประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย ต้องการพัฒนาสมรรถภาพด้านการสอนทั้งโดยส่วนรวมและ เป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก

กรัณย์ เฮงพานิช (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "พฤติกรรมการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 8 ตามการรับรู้ของตนเอง" โดยส่งแบบสำรวจไปยังครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 จำนวน 346 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. โดยเฉลี่ย ครูประถมศึกษาประเมินพฤติกรรมการสอนของตนเอง ในด้านวิชาการ และด้านเทคนิคการสอนอยู่ในระดับ "ค่อนข้างมาก" และประเมินพฤติกรรมด้านคุณธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณลักษณะ เฉพาะในการสอนและด้านมนุษยสัมพันธ์อยู่ในระดับ "มาก"

2. พฤติกรรมการสอน เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาต่ำสุดในแต่ละด้านของครูประถมศึกษาจากการประเมินตนเอง ได้แก่ พฤติกรรมตามลำดับ ดังนี้

2.1 ด้านวิชาการ ได้แก่ "เข้ารับการอบรมหรือสัมมนาทางวิชาการทุกครั้งถ้ามี 'โอกาส' - "ศึกษาหรือสืบเสาะหาแหล่งวิทยาการเพื่อนำมาสนับสนุนประสิทธิภาพการสอน"

2.2 ด้านเทคนิคการสอน ได้แก่ "เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน" - "การทดลองใช้สื่อการสอนที่ซับซ้อนยุ่งยาก หรือที่เกี่ยวกับการทดลอง"

2.3 ด้านคุณธรรม ได้แก่ "ชื่นชมยินดีในความสำเร็จของศิษย์" - "ติดตามนักเรียนถึงบ้านเมื่อนักเรียนขาดเรียนเป็นประจำหรือติดต่อกันเกิน 3 วัน"

2.4 ด้านบุคลิกภาพ ได้แก่ "มีไมตรีต่อนักเรียนและบุคคลทั่วไป" และ "ตรงไปตรงมา เปิดเผยและใจกว้าง" - "มีลักษณะของความเป็นผู้นำ"

2.5 ด้านคุณลักษณะ เฉพาะในการสอน ได้แก่ "ส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นหรือการแสดงออกต่าง ๆ" - "ทำการสอนอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนตรวจสอบได้"

2.6 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ "มีความจริงใจต่อทุกคน โดยเฉพาะนักเรียนและเพื่อนครู" - "สามารถนำวิทยากรในชุมชนมาให้ความรู้แก่นักเรียนเสมอ"

สาขาวิชาพลศึกษา

สวัสดิ์ ทรัพย์จางค์ (2513 : ก) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนวิชาพลศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนคร" โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูที่สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด สังกัดเทศบาล

สังกัดกองโรงเรียนราษฎร์และสังกัดกรมสามัญศึกษา ในจังหวัดพระนครรวม 270 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูพลศึกษาไม่มีเวลาที่จะจัดกิจกรรมต่าง ๆ ขาดอุปกรณ์การสอน สถานที่และเครื่องอำนวยความสะดวก ผู้บังคับบัญชานับสนุนวิชาพลศึกษาน้อยกว่าวิชาอื่น ผู้ปกครองเอาใจใส่การเรียนวิชาพลศึกษาของนักเรียนน้อย ครูเคยนำชั่วโมงพลศึกษาไปทำกิจกรรมอย่างอื่น สอนไม่ทันหลักสูตร และมีประสบการณ์ในการวัดผลน้อย

วิจารณ์ มุทกันต์ (2516 : ก) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนพลศึกษาในโรงเรียนเทศบาลของกรุงเทพมหานคร" โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูที่สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนเทศบาลของกรุงเทพมหานคร จำนวน 160 คน พบว่า การสอนพลศึกษาต้องใช้ครูประจำชั้นสอน ชั่วโมงการสอนของครูมีมากเกินไป ประสบปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนและ เครื่องอำนวยความสะดวก มีปัญหาปานกลางเกี่ยวกับผู้บริหาร ตัวนักเรียน การสอนในชั่วโมงเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและพลศึกษานิเทศก์

ชนะ แสงงาม (2519 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาปัญหาการจัดและการบริหารพลศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย จังหวัดอุบลราชธานี" โดยใช้แบบสอบถามส่ง ไปยังครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาตอนปลาย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกรมสามัญศึกษาและ เทศบาลจังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 265 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ให้ครูประจำชั้นสอนพลศึกษา ครูใหญ่ส่วนมากเห็นความสำคัญและมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนการสอนพลศึกษา ครูใหญ่ส่วนมากต้องการให้หน่วยงานเจ้าสังกัดช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัดอบรมหรือสัมมนาแก่ครูสอนวิชาพลศึกษาและผลที่ได้รับจากการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลาย ครูใหญ่ส่วนมากเห็นว่าได้ผลปานกลาง

ปรีชา จันทนะมาทกะ (อ้างถึงใน ชนะ แสงงาม 2519 : 13) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิเคราะห์ปัญหาการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในส่วนภูมิภาคของประเทศไทย" ผลการวิจัยพบว่าผู้บังคับบัญชาจะมีอิทธิพลต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนมากที่สุด วิธีการสอนยังใช้แบบเก่า สิ่งอำนวยความสะดวกและอุปกรณ์การสอนวิชาพลศึกษามีไม่เพียงพอ และครูสอนวิชาพลศึกษามีความสัมพันธ์กับนักเรียนมากกว่าครูสอนวิชาอื่น ๆ

พงษ์ศักดิ์ พูลศรี (2523 : ง) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสอนพลศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร" โดยใช้แบบสอบถามส่งไปยังครูสอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร จำนวน 205 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ ต้องสอนวิชาอื่นและสอนพลศึกษาด้วย ครูพลศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้มีการอบรมและนิเทศก์การสอน เพิ่มมากขึ้น และต้องการความช่วยเหลือทางด้านการปรับปรุงวิธีสอน การจัดกิจกรรมการสอน วิธี ใช้และสร้างอุปกรณ์

ปาริชาติ วชิรรัตนภาพ (2524 : ก) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของครูพลศึกษาระดับประถมศึกษา" โดยใช้แบบสอบถามส่งไปยังผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ครูพลศึกษาและนักเรียนประถมศึกษา จำนวน 850 คน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของทั้ง 3 กลุ่มในด้านการสอน ด้านวิชาการ ด้านบุคลิกลักษณะและด้านมนุษยสัมพันธ์แตกต่างกัน ยกเว้น กลุ่มครูพลศึกษากับกลุ่ม นักเรียนประถมศึกษาที่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในด้านบุคลิกลักษณะ ส่วน ความคิดเห็นในการจัดลำดับความสำคัญของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาในด้านต่าง ๆ มี ดังนี้คือ ในด้านการสอน นักเรียนมีความเห็นว่า ครูพลศึกษาควรสามารถสอนเกมและกีฬาเบื้องต้น ผู้บริหารมีความเห็นว่า ครูพลศึกษาควรสอนทั้งการเป็นผู้เล่นและผู้ดูที่ดี ครูพลศึกษามีความเห็นว่า ครูควรตัดสินใจการเล่นและกีฬาอย่างยุติธรรมตามกติกา ด้านวิชาการ นักเรียนเห็นว่าครูควร เข้าใจกฎกติกาและระเบียบการเล่นและกีฬาต่าง ๆ ผู้บริหารและครูพลศึกษาเห็นว่า ครูควรรู้ วิธีการทดสอบสมรรถภาพทางกาย ด้านบุคลิกลักษณะนักเรียนมีความเห็นว่าครูควรมีความยุติธรรม ซื่อสัตย์และมีคุณธรรม ผู้บริหารและครูพลศึกษาเห็นว่า ครูควรรักการสอนและมีทัศนคติที่ดีต่อการ เป็นครู ด้านมนุษยสัมพันธ์ นักเรียนมีความเห็นว่า ครูควรชมเชยและให้กำลังใจแก่นักเรียน ผู้บริหารและครูพลศึกษา เห็นว่า ครูควรตักเตือนและชี้แจงเมื่อนักเรียนทำผิด

ธวัชชัย สุหร่าย (2526 : ง) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ พลศึกษาในวิทยาลัยครูตามการรายงานของตนเอง" โดยใช้แบบสอบถามส่งไปยังอาจารย์พลศึกษา 72 คน และนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา 240 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. อาจารย์พลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมการสอนของตนเอง อยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับคือพฤติกรรมการสอนด้านวินัยในการเรียนการสอน ด้านคุณลักษณะ

ส่วนตัวในการสอน ด้านการมอบงานให้ปฏิบัติ ด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินผล การเรียนการสอน ด้านการจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน และด้านการใช้อุปกรณ์การสอน

2. นักศึกษาวิชาเอกพลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมการสอนของ อาจารย์พลศึกษาอยู่ในระดับมากและปานกลาง เรียงตามลำดับดังนี้คือ พฤติกรรมการสอนด้านวินัย ในการเรียนการสอน ด้านคุณลักษณะส่วนตัวในการสอน ด้านการมอบงานให้ปฏิบัติ ด้านการดำเนินการสอน ด้านการเตรียมการสอน ด้านการใช้อุปกรณ์การสอน ด้านการประเมินผลการเรียน การสอน ด้านการจูงใจและด้านการเสริมแรงทางการเรียน

3. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างอาจารย์พลศึกษากับนักศึกษาวิชาเอกพลศึกษา เกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมการสอนของอาจารย์พลศึกษาพบว่าไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ ที่ .01

4. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวของอาจารย์พลศึกษา และนักศึกษาวิชา เอกพลศึกษาทั้ง 6 กลุ่มวิทยาลัยครู เกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมการสอนของอาจารย์พลศึกษา พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

พยุ่งศักดิ์ สนเทศ (2527 : ง) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของครูพลศึกษา และนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนพลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย" โดยใช้ แบบสอบถามส่งไปยังครูพลศึกษา จำนวน 336 คน และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 840 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูพลศึกษาและนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความคิดเห็นโดยรวมเกี่ยวกับการ แสดงพฤติกรรมการสอนของครูพลศึกษาอยู่ในระดับบ่อยครั้ง เรียงตามลำดับคือ ด้านการปกครอง และคุณธรรม ได้แก่ สอนให้มีความรับผิดชอบ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวในการสอน ได้แก่ แต่งกายได้ เหมาะสมกับวิชาที่สอน ให้ความรักความยุติธรรมแก่นักเรียนทุกคน ด้านการเตรียมการสอน ได้แก่ บอกขอบข่ายเนื้อหาวิชาก่อนดำเนินการสอนแต่ละครั้ง แสดงให้เห็นถึงการเตรียมเนื้อหาที่สอนเป็น อย่างดี ด้านการดำเนินการสอน ได้แก่ สอนเป็นไปตามลำดับขั้นตอนต่อเนื่องจากง่ายไปหายาก ให้นักเรียนอบอุ่นร่างกายเหมาะสมกับลักษณะวิชาที่สอน ด้านการจูงใจและเสริมแรงการเรียนได้แก่ ให้ความเป็นกันเองและมีมนุษยสัมพันธ์กับนักเรียนทุกคน ชมเชย สนับสนุน ให้กำลังใจนักเรียนในการแสดงออก ด้านการวัดผลและเวลาเรียน ด้านการใช้อุปกรณ์และสื่อการสอนอื่น ๆ ได้แก่ สรรวจ

อุปกรณ์การสอนผลศึกษาทั้งก่อนและหลังเวลาสอน แนะนำนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ การเก็บรักษา อุปกรณ์กีฬาและสื่อการสอนอื่น ๆ ให้นักเรียนทราบทั่วกัน

2. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูผลศึกษากับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูผลศึกษา พบว่า แตกต่างกันในระดับความมีนัยสำคัญ .01

สิริพร มิ่งกลมกุล(2527 : บทคัดย่อ)ได้ทำการวิจัยเรื่อง"การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูผลศึกษาและครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูผลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร" โดยใช้แบบสอบถามส่งไปยังครูผลศึกษา จำนวน 80 คน และครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย จำนวน 35 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูผลศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมการสอนของตนเอง อยู่ในระดับมากที่สุดคือพฤติกรรมการสอนด้านการปลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรม ได้แก่ สอนให้มีระเบียบวินัย สอนให้มีความซื่อสัตย์ และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมการสอนของตนเอง อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ คือพฤติกรรมการสอนด้านบุคลิกภาพในการสอน ได้แก่ ให้ความรักความยุติธรรมแก่นักเรียนอย่างทั่วถึง เอาใจใส่ในสุขภาพและความปลอดภัยของนักเรียน ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ได้แก่ มีความยุติธรรมในการให้คะแนน ชี้แจงให้นักเรียนทราบเกณฑ์และวิธีการทดสอบวิชาที่สอน ด้านการดำเนินการสอน ได้แก่ ให้นักเรียนอบอุ่นร่างกายอย่างเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและพัฒนาการของร่างกายนักเรียน แนะนำนักเรียนให้รู้จักระมัดระวังการเล่นที่จะก่อให้เกิดอันตราย ด้านการมอบงานให้นักปฏิบัติได้แก่ อธิบายหรือชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจนก่อนมอบงานให้แบบฝึก เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกหัดด้วยตนเองอย่างเหมาะสม ด้านการจูงใจและเสริมแรงทางการเรียน ได้แก่ ชมเชย สนับสนุน และให้กำลังใจนักเรียนที่แสดงออกและอยากเรียน ให้ความเป็นกันเองและมีมนุษยสัมพันธ์กับนักเรียนทุกคน ด้านการเตรียมการสอน ได้แก่ ดัดแปลงวิธีสอนและเนื้อหาได้อย่างเหมาะสมตามสภาพแวดล้อม เตรียมการป้องกันอุบัติเหตุ อันเกิดจากการเรียนการสอนและด้านการใช้อุปกรณ์การสอน ได้แก่ สรรวจอุปกรณ์การสอนผลศึกษาทั้งก่อนสอนและหลังสอน ใช้อุปกรณ์การสอนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับบทเรียน

2. ครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรม การสอนของครูพลศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ คือ พฤติกรรมการสอนด้านการบลูกฝังจริยธรรมและคุณธรรม ได้แก่ สอนให้มีความสามัคคี รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ สอนให้เป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬา ด้านบุคลิกภาพในการสอน ได้แก่ ให้ความรักความยุติธรรมแก่นักเรียนอย่างทั่วถึง แสดงถึงความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าตัดสินใจ ด้านการดำเนินการสอน ได้แก่ แนะนำนักเรียนให้รู้จักระมัดระวังการเล่นที่จะก่อให้เกิดอันตราย ให้นักเรียนอบอุ่นร่างกายอย่างเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและพัฒนาการของร่างกายนักเรียน และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรม การสอนของครูพลศึกษาอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้คือ พฤติกรรมการสอนด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ได้แก่ ประเมินความรู้ ความสามารถและพฤติกรรม ตามจุดประสงค์ การเรียน ชี้แจงให้นักเรียนทราบเกณฑ์และวิธีการทดสอบในวิชาที่สอน ด้านการเตรียมการสอน ได้แก่ เลือกวิธีสอนและกิจกรรมได้เหมาะสมกับเนื้อหาและความสามารถของนักเรียน เตรียมการป้องกันอุบัติเหตุอันเกิดจากการเรียนการสอน ด้านการและเสริมแรงทางการเรียน ได้แก่ ให้ความเป็นกันเองและมีมนุษยสัมพันธ์กับนักเรียนทุกคน ให้ความสำคัญแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ด้านการมอบงานให้นักปฏิบัติ ได้แก่ อธิบายหรือชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจนก่อนมอบงานหรือให้แบบฝึก ให้ความสำคัญอย่างเหมาะสม และด้านการใช้อุปกรณ์การสอนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับบทเรียน ใช้อุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับวัยและความต้องการของนักเรียน

3. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูพลศึกษากับครูหัวหน้ากลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมการสอนของครูพลศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

ขวัญชัย อึ้งรักษา (2528 : บทความย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูพลศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูพลศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร" โดยใช้แบบสอบถามส่งไปยังผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูพลศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 213โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 639 คน ผลการวิจัยพบว่า

ทั้งผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูพลศึกษามีความคิดเห็นว่าครูพลศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษา มีสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้อยู่ในระดับมาก คือ

ด้านหลักสูตรและวิชาการ ครูพลศึกษา มีความเข้าใจหลักการจัดการแข่งขันภายในโรงเรียนและการจัดการแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน มีความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยเป็นอย่างดี และมีความเข้าใจความมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาพลศึกษาในกลุ่มสร้าง เสริมลักษณะนิสัย

ด้านการสอน ครูพลศึกษา เป็นผู้ที่สามารถระมัดระวังอันตรายที่อาจเกิดจากการเรียนการสอนพลศึกษา สามารถสาธิตการสอนกิจกรรมต่าง ๆ ได้ดี สามารถปกครองชั้นเรียนได้อย่างมีระเบียบและสามารถใช้แรงจูงใจในการสอน

ด้านการประเมินผล ครูพลศึกษาเป็นผู้ที่มีความสามารถประเมินผลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ มีความเข้าใจหลักและวิธีการประเมินผลทางพลศึกษาได้ดี และสามารถเลือกวิธีวัดผลได้อย่างเหมาะสม

ด้านความรับผิดชอบต่อนักเรียน ครูพลศึกษาเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อนักเรียนและอาชีพของตนเอง สามารถใช้เวลาและตัวเองให้กับงานหน้าที่ได้สูง เอาใจใส่ตักเตือนและชี้แจงเมื่อนักเรียนกระทำผิด

ด้านมนุษยสัมพันธ์ ครูพลศึกษาสามารถให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชน เป็นเพื่อนที่ดีกับครูทุกคนในสาขาวิชาเดียวกันและต่างสายวิชาและสามารถทำงานร่วมกับผู้บังคับบัญชาได้ดี

ด้านบุคลิกภาพ ครูพลศึกษาสามารถปฏิบัติตนให้เป็นผู้เล่นผู้ดูกีฬาที่ดีมีความกระฉับกระเฉงคล่องแคล่วว่องไว กล้าแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

ด้านสุขภาพ ครูพลศึกษามีความตระหนักในความสำคัญของพลศึกษาที่มีต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ เป็นผู้มีสุขภาพทางกายและทางจิตดี งดเว้นการเสพสิ่งเสพติด และสามารถเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้

ด้านคุณลักษณะและเจตคติ ครูพลศึกษา มีความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม มีคุณธรรมและมีน้ำใจนักกีฬา มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ มีความเข้มแข็ง อดทนสามารถเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม

จากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูและครูพลศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูพลศึกษา ปรากฏผลว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นแตกต่างจากครูทั่วไปในด้านหลักสูตรและวิชาการ และในขณะที่เดียวกันมีความคิดเห็นแตกต่างจากครูพลศึกษาในด้าน การสอน ด้านการประเมินผล ด้านความรับผิดชอบต่อนักเรียน ด้านบุคลิกภาพ ด้านสุขภาพ และด้าน

คุณลักษณะ และ เจตคติส่วนครูทั่วไปมีความคิดเห็นแตกต่างจากครูพลศึกษาในด้านหลักสูตรและวิชาการ ด้านการสอน ด้านการประเมินผล ด้านความรับผิดชอบต่อนักเรียนที่ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านบุคลิกภาพ ด้านสุขภาพ และด้านคุณลักษณะ และ เจตคติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

วีระศักดิ์ วีระชาติพิทักษ์ชน (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ความคิดเห็นของอาจารย์พลศึกษาและนักศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนวิชาพลศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา" โดยใช้แบบสอบถามส่งไปยังอาจารย์พลศึกษา จำนวน 75 คน นักศึกษา จำนวน 560 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นของอาจารย์พลศึกษาและนักศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนวิชาพลศึกษาแสดงให้เห็นอยู่ในระดับมากหรือในระดับบ่อยครั้ง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ คุณลักษณะส่วนตัวในการสอน การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม การดำเนินการสอน การเตรียมการสอน การจูงใจและเสริมแรงการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน การใช้อุปกรณ์การสอนและสถานที่

2. เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างอาจารย์พลศึกษาและนักศึกษา เกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมการสอนของอาจารย์พลศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยในต่างประเทศ

สาขาวิชาการศึกษาทั่วไป

เอมิดอนและเกียมแมตโต (Amidon and Giammateo 1965 : 283-285) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "พฤติกรรมการสอนของครูที่มีประสิทธิภาพสูงในระดับประถมศึกษา" โดยใช้ระบบวิธีสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการพูดของแผนเดอรักับครู 123 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสิทธิภาพสูงกว่า มีเบอร์เซนต์การพูดน้อยกว่า ยอมรับความคิดเห็นความคิดริเริ่ม และสนับสนุนให้นักเรียน และพยายามที่จะเข้าใจนักเรียนแสดงความคิดเห็นมากกว่าครูที่มีประสิทธิภาพ

ปานกลาง และครูที่มีประสิทธิภาพสูงกว่า มีการบกรองชั้นเรียนโดยพฤติกรรมทางอ้อมมากกว่า พฤติกรรมทางตรง และแสดงความคิดเห็นน้อยกว่ากลุ่มครูที่มีประสิทธิภาพปานกลาง

เคริก (Kirk 1967 : 299-306) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การศึกษาพฤติกรรมของ นักศึกษาฝึกสอนที่ได้รับการฝึกหัดวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์" โดยใช้นักศึกษาฝึกสอนที่รัฐฟิลาเดลเฟีย จำนวน 30 คน กลุ่มทดลองจำนวน 15 คน ได้รับการฝึกเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ (Interaction analysis) อาจารย์นิเทศก์และนักศึกษาฝึกสอนแต่ละคนอภิปรายปัญหาาร่วมกัน 6 ครั้ง ซึ่งกระทำหลังจากอาจารย์นิเทศก์สังเกตการสอนแล้ว ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรม การสอนที่ได้จากการสังเกตในระยะเริ่มต้นและระยะหลังของการฝึกสอน ปรากฏว่า นักศึกษา ฝึกสอนที่ได้รับการฝึกหัดวิเคราะห์ที่นั้น จะมีทักษะด้านการใช้อธิพลทางอ้อม (Indirect) ตาม ระบบของแพลนเดอร์ คือ ยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน มีการยกย่องชมเชยและกระตุ้นให้เกิด ความกล้าขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ

กรีนวูด (Greenwood 1974 : 141-143) ได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาแบบทดสอบเอส อี ซี ที บี ที่มหาวิทยาลัยฟลอริดา พบว่า พฤติกรรมที่สำคัญของอาจารย์ตามความคิดเห็นของอาจารย์ ผู้บริหารและนักศึกษา มีดังนี้ สามารถสร้างบทเรียนให้เข้าใจง่าย มีการสอนที่ทันสมัย มีความ รับผิดชอบต้อชั้นเรียน ให้ความเป็นกันเองแก่นักศึกษา รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา เข้าใจ เทคนิคการวัดผล ำทำงานอย่างเหมาะสม มีความรอบรู้ทันสมัย และเข้าใจในปัญหาของนักศึกษา เป็นอย่างดี

คาร์เตอร์ (Carter 1980 : 633-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ของครูในโรงเรียน โดยใช้ระบบการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ของแพลนเดอร์ร่วมกับรูปแบบของการ ปรับปรุงการสอน" โดยใช้กลุ่มตัวอย่างคือ ครูจากเมืองซารินา มลรัฐมิชิแกน จำนวน 176 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุม 122 คนและกลุ่มทดลอง 54 คน ในกลุ่มทดลองแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือกลุ่มแรกได้รับการฝึกหัดระบบของแพลนเดอร์อย่างเดี่ยว และอีกกลุ่มได้รับการฝึกทั้งแบบของ แพลนเดอร์และตามรูปแบบของการปรับปรุงการสอน ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูที่ได้รับการฝึกจากกลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่ม มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การสอนในทางที่ดี และเห็นความสำคัญของพฤติกรรมการสอนมากขึ้น ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบ มโนทัศน์ มาตรฐาน และแบบทดสอบของแพลนเดอร์

2. ครูที่ได้รับการฝึกจากกลุ่มทดลองมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน แต่ผล จากทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

การวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมของครูในชั้นเรียนมีส่วนสำคัญ ในการปรับปรุง การสอนในชั้นเรียนอย่างมาก

สาขาวิชาพลศึกษา

เทลเลอร์และวอลเตอร์ (Taylor and Walter 1964 : 90) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวางแผนการสอนพลศึกษาในระดับประถมศึกษา" โดยใช้แบบสอบถามส่งไปยังครูพลศึกษาและ ครูผู้หญิงเรียนที่อยู่ในเมืองและนอกเมือง จำนวน 50 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ร้อยละ 79 ใช้ครูประจำชั้นสอนพลศึกษา ร้อยละ 21 ไม่มีการสอนพลศึกษา โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่จะมีการวางแผนการสอนจำนวนครูพลศึกษามีไม่เพียงพอ ศึกษานิเทศก์ไม่ได้ให้ความช่วยเหลือ

ซิลเวสเตอร์ (Silvester 1969 : 32-36) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติต่อการ พลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา" โดยใช้แบบสอบถามส่งไปยังผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 72 คน พบว่า ครูที่ไม่มีความรู้ทางพลศึกษา ส่วนใหญ่จะปล่อยให้นักเรียนเล่นตามลำพัง เพราะ ไม่มีหลักการ และวิธีการสอนพลศึกษา ครูที่ได้ศึกษาวิชาพลศึกษามาโดยตรงจะมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาพลศึกษาและครู ที่มีวุฒิปรียญา จะมีความเข้าใจหลักการและวิธีการสอนพลศึกษาได้ดีกว่า

น็อกเคน (Nokken 1971 : 3764-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติของครูประจำ ชั้นที่สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา" โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูประจำชั้นที่สอนวิชา พลศึกษาเอง จำนวน 361 คน พบว่า ครูส่วนใหญ่เห็นว่าวิชาพลศึกษามีความสำคัญในการจัด ประสพการณ์ให้แก่ นักเรียน การสอนวิชาพลศึกษาควรให้ครูพิเศษและมีวุฒิทางพลศึกษาสอน และ

อุปสรรคในการสอนวิชาพลศึกษา คือ ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอนและไม่สามารถแต่งชุดฝึกได้
ขาดสถานที่สำหรับเก็บรักษาอุปกรณ์การสอนวิชาพลศึกษา

ฟาวเลอร์ (Fowler 1974 : 5095-A) ได้วิจัยเรื่อง "ทัศนคติการตอบสนองและ
การรับรู้ของเด็กนักเรียนประถมศึกษา ที่มีต่อความแตกต่างของวิธีสอนในวิชาพลศึกษา" โดยการ
ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 28 โรงเรียน พบว่า ครู
ผู้สอนจะมีพฤติกรรมการสอนแตกต่างกัน แต่นักเรียนเข้าใจและรับรู้พฤติกรรมที่ครูแสดงออกได้ดี
จึงทำให้เกิดความร่วมมือในการเรียนการสอนดำเนินไปด้วยดี และทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชา
พลศึกษาได้

อัมมันด์สัน (Amundson 1977 : 151-152-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "โปรแกรมพลศึกษา
ในโรงเรียนประถมศึกษาที่คัดเลือกโดยวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ในรัฐแคลิฟอร์เนีย" โดยใช้
แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลกับนักศึกษาที่เรียนอยู่ที่วิทยาลัยในรัฐแคลิฟอร์เนียจำนวน
10 วิทยาลัย นักศึกษามหาวิทยาลัย ในลอสแอนเจลิส รัฐแคลิฟอร์เนีย และครูที่สอนในชั้นประถม
ศึกษาในรัฐแคลิฟอร์เนียผลการวิจัยพบว่า การสอนพลศึกษาในระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ใช้ครูที่
ไม่มีวุฒิทางพลศึกษาซึ่งเป็นครูประจำชั้นสอน ซึ่งทำให้เกิดขาดหลักการและวิธีการสอนที่ถูกต้อง รวมทั้ง
ขาดการเตรียมตัวและการเตรียมการสอนที่ดี ทำให้การสอนไม่ได้ผลดี ครูที่ไม่มีวุฒิทางพลศึกษา
ส่วนใหญ่มักปล่อยให้เด็กนักเรียนเล่นตามลำพัง เนื่องจากไม่รู้วิธีสอน การดำเนินการและการบริหาร
พลศึกษาในระดับต่าง ๆ ยังไม่ดีเท่าที่ควร เพราะยังขาดบุคลากรทางด้านพลศึกษา ขาดอุปกรณ์
สถานที่ และเครื่องอำนวยความสะดวก และควรให้มีครูวุฒิพลศึกษาสอนในทุกระดับชั้น

แอลลาร์ด (Allard 1979 : 2538-2539-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "พฤติกรรม
การสอนของครูที่มีผลต่อการเรียนวิชาพลศึกษาในชั้นเรียน โดยอิทธิพลเกี่ยวกับเพศและการร่วมมือ
ของนักเรียน" จากการใช้แบบวิเคราะห์พฤติกรรมของครูเป็นรายบุคคล ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยลูอิส
(Lewis) จากมหาวิทยาลัยแมสซาชูเซตส์ เกี่ยวกับพฤติกรรมของครูดังต่อไปนี้คือ พฤติกรรมการ
ทำให้กำลังใจและสนับสนุนนักเรียน การรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน การตอบคำถามของนักเรียน
การบรรยาย การให้คำแนะนำและแนะแนว ให้ความรักความยุติธรรมโดยใช้ การแสดงความ

คิดเห็นและการสังเกตจากนักเรียน จำนวน 343 คน (นักเรียนชาย 174 คน นักเรียนหญิง 169 คน) ครูผู้สอน 5 คน จากผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่ใช้แบบการบรรยายถึงร้อยละ 60 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเห็นต่างกันในพฤติกรรมเกี่ยวกับการให้การบรรยายของครู การยกย่องชมเชยและให้กำลังใจและการให้คำแนะนำและแนะแนว และพบว่าเพศ ไม่มีผลต่อการให้ความร่วมมือของนักเรียนในชั้นเรียน

จากการศึกษาและรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนพบว่า ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้เป็นจำนวนมากในหลายสาขาวิชา ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการศึกษาความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น ด้านการเตรียมการสอนและการใช้อุปกรณ์การสอน ด้านการจูงใจและด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นต้น ส่วนในสาขาวิชาพลศึกษานั้นก็มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนไว้เช่นกัน ซึ่งเน้นในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา แต่สำหรับการศึกษา ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนวิชาพลศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา นั้นพบว่า ยังไม่มีการทำวิจัยในเรื่องดังกล่าว